

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

3. základní škola Příbram - Březové Hory, Prokopská 337

Prokopská 337, 261 02 Příbram - Březové Hory

Identifikátor školy: 600 054 551

Zřizovatel: Město Příbram, Tyršova 108, 261 01 Příbram

Školský úřad Příbram, 28. října 24, 261 02 Příbram VII

Termín konání komplexní inspekce: 27. duben až 4. květen 2000

Čj.	022 181/00-2800
Signatura	kb5ct102

Základní údaje o škole

Škola je od 1. ledna 1993 právním subjektem. V tomto školním roce má celkem 20 tříd, 2 oddělení školní družiny, školní klub a školní jídelnu. Navštěvuje ji cca 440 žáků.

Vzdělávací nabídka

Výchovně vzdělávací program: Ve všech třídách na 1. stupni se vyučuje podle vzdělávacího programu Obecná škola, MŠMT čj. 12035/97-20. Na 2. stupni je realizován program Základní škola, MŠMT čj. 16 847/96-2; s platností od školního roku 1999/2000 jsou po jedné v každém ročníku zřízeny třídy s rozšířenou výukou tělesné výchovy se zaměřením na kopanou (dále jen RVTv, učební plán čj. 29 783/96-22-50). Třídy s rozšířenou výukou cizích jazyků (dále RVJ, učební plán čj. 16 333/96-22-21) se od školního roku 1995/96 již nezřizují, program je postupně dokončován (v tomto školním roce se vyučuje po jedné třídě už jen v osmém a devátém ročníku).

Volitelné předměty: Vyučují se jen v tzv. „běžných“ třídách, tj. VII. A, VIII. A a IX. A. Žáci mají možnost výběru z nabídky předmětů technické činnosti, domácnost, ekologické praktikum a seminář a praktika ze zeměpisu.

Nepovinné předměty: Zavedeno je náboženství, sborový zpěv, cvičení z českého jazyka a cvičení z matematiky.

Zájmové kroužky: Ve škole je organizováno celkem 19 zájmových útvarů (pokrývají oblast sportu, přírodních věd, cizích jazyků, ochrany přírody aj.), které vedou vesměs pedagogičtí pracovníci školy.

Vzdělávací nabídka školy je široká, nadstandardní zejména v oblasti tělesné výchovy a zájmových útvarů.

Podmínky

Prostorové a materiálně technické podmínky: Škola používá celkem čtyři staré budovy a areál tělocvičny, které z hlediska prostoru umožňují plnit přijaté vzdělávací programy. I přesto, že se budovy postupně opravují, není jejich technický stav a dispoziční uspořádání ještě optimální, zejména v objektech pro 2. stupeň. Učebny zde poskytují výuce převážně jen základní zázemí, nezbytná je potřeba drobných oprav omítky, vymalování a vybavení žákovským i úložným nábytkem. V nevyhovujícím stavu je povrch školního hřiště. První až čtvrtý ročník má podmínky pro výuku výrazně lepší.

Psychohygienické podmínky: Pozitivem je vybudování šaten a jejich postupné vybavování uzamykatelnými skříňkami, úpravy dvora a zahrady pro možnost relaxačního pobytu žáků, příjemné pracovní prostředí v budově 1. - 4. ročníku a celkový vývoj školy zaměřený k ochraně a zlepšování životního prostředí. Nejzávažnějším problémem je naopak nízká úroveň estetického vzhledu a podnětnosti prostředí ve většině učeben na 2. stupni.

Personální podmínky: Z celkového počtu 30 členů pedagogického sboru je 5 mužů. 10 pedagogů vyučuje na 1. stupni, 16 převážně na 2. stupni, ve školní družině a klubu pracují 3 vychovatelky.

Přehled zajištění výuky z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti

	úplná způsobilost	odborná nebo pedagogická	bez způsobilosti
1. stupeň	47,4 %	20,3 %	32,3 %
2. stupeň	64,9 %	24,0 %	11,1 %
celkem	57,5 %	22,4 %	20,1 %

Plná odbornost na 2. stupni je zajištěna pro předměty český jazyk, německý jazyk, přírodopis, chemii, matematiku a dějepis, částečně chybí pro anglický jazyk, fyziku, zeměpis a všechny „výchovy“. Z hlediska věkové skladby pedagogického sboru je situace příznivá, kategorie do 35 let, 45 resp. 55 let jsou zastoupeny téměř shodně, ve škole nepracují důchodci.

I přesto, že se prostorové, materiálně technické i psychohygienické podmínky objektů částečně zlepšují, není jejich úroveň stále ještě optimální. V personální oblasti je po stránce odborné a pedagogické způsobilosti členů sboru situace průměrná, z hlediska věkové skladby velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Časová dotace českého jazyka odpovídá učebnímu plánu. Se vztahem k předmětu je zaveden kroužek českého jazyka a cvičení z českého jazyka (v IX. B a IX. C). Pro plánování vlastní vzdělávací činnosti mají vyučující zpracovány časové tematické plány, které jsou v souladu s učebními osnovami. Bezprostřední příprava vyučujících na hospitované hodiny byla převážně velmi dobrá. Plánování a příprava výuky českého jazyka je celkově velmi dobrá.

V 1. - 4. ročníku vyučuje předmětu osm učitelek, z nichž tři nemají odbornou a pedagogickou způsobilost. V 5. - 9. ročníku je výuka českého jazyka zajištěna pěti vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro 2. stupeň. Český jazyk se vyučuje v kmenových učebnách. Ve vybavení kabinetů převažují starší učební pomůcky, dle finančních možností jsou doplňovány novými učebními materiály. Žáci mají k dispozici učebnice, v průběhu vyučování využívají pracovní texty připravené vyučujícími. V některých vyučovacích jednotkách byly zaznamenány dílčí nedostatky z hlediska psychohygienických zásad - členění hodiny (zasahování výuky do přestávek), relaxace. Personální podmínky jsou celkově velmi dobré, materiální a psychohygienické podmínky jsou průměrné.

Ve vyučovacím procesu na 1. stupni (IV. A, V. B) převažovaly prvky aktivního učení, žáci dokázali velmi dobře aplikovat získané poznatky; jen v jedné vyučovací jednotce převládala frontální výuka. Na 2. stupni vycházely čtyři hodiny z frontálního pojetí výuky, v nich se hlavně uplatnil výklad, ústní a písemné procvičování učiva nebo společná četba uměleckého textu. Pozitivem byla práce žáků se Slovníky spisovné češtiny. V jedné hodině literární výchovy byli žáci aktivně zapojováni do vyučovacího procesu, podíleli se na diferencovaných skupinových činnostech (dramatizace, problémové úkoly). Kladně je třeba ocenit zařazování žákovských referátů při výuce této složky jazyka. Nebyla využívána didaktická technika; v menší míře byly aplikovány nástěnné tabule mluvnického učiva a obrazový materiál. Pro nedostatek času v jedné vyučovací hodině nebylo dostatečně procvičeno nové učivo. Organizace, formy a metody výuky jsou celkově na průměrné úrovni.

Vstupní motivace (jen v jedné hodině byla opomenuta) měla především formu seznámení s cíli hodiny, krátkého rozhovoru nebo řešení křížovky. Žáci byli průběžně motivováni známkou, slovní pochvalou a udělováním bodů za předvedené výkony. Především při výuce literární výchovy bylo učivo vhodně aktualizováno a využíváno mezipředmětových vztahů, v některých hodinách s mluvnickou složkou byly zařazeny regionální prvky. V polovině z hospitovaných hodin byli žáci vedeni k hodnocení výkonů svých spolužáků. Celkové shrnutí učiva bylo opomenuto ve třech případech, závěrečné zhodnocení práce žáků neproběhlo v pěti hodinách. Namátkovou kontrolou žákovských knížek byly zjištěny rezervy v klasifikaci výkonů žáků z literární výchovy. Motivace a hodnocení má celkově průměrnou úroveň.

Komunikace ve všech hospitovaných hodinách byla založena na vzájemné důvěře. Hodinami postupovala příjemná pracovní atmosféra. Kladně je hodnoceno vedení žáků ke vzájemné spolupráci při skupinových činnostech. Jen ojediněle měli žáci málo prostoru pro rozvoj komunikativních dovedností. Vyučující mají u žáků přirozenou autoritu. Celkově je spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy na velmi dobré úrovni.

Ve sledovaných hodinách má výuka českého jazyka celkově průměrnou úroveň.

Anglický jazyk

Hodinová dotace přidělená anglickému jazyku odpovídá ve všech třídách učebním plánům deklarovaných vzdělávacích programů. Ve dvou třídách (VIII. C, IX. C) je výuka angličtiny součástí rozšířeného vyučování jazyků. Druhým jazykem je zde němčina. Nabídku školy rozšiřuje přípravný kroužek anglického jazyka pro žáky třetích tříd. Časové rozvržení učiva zpracovali učitelé v tematických plánech. Porušování osnov nebylo zjištěno. Předmětu vyučuje celkem pět vyučujících bez příslušné odbornosti, jedna učitelka má z angličtiny státní zkoušku. Materiální zabezpečení předmětu je skromné. Výuka probíhá v různých učebnách v obou školních budovách. Ve většině tříd chybí výraznější výzdoba k aktualizaci a ilustraci učiva - nástěnné tabule s přehledy gramatiky, konverzačními tématy atd. Používány jsou moderní učebnice a pracovní sešity z různých řad a nakladatelství. K dispozici jsou přenosné radiomagnetofony s nahrávkami projevů rodilých mluvčích. Práce s počítačovými výukovými programy nebyla při inspekci zaznamenána.

Hospitováno bylo u všech vyučujících celkem v sedmi hodinách. Ve čtvrtém ročníku se třídy na výuku dělí do skupin. Zhlédnuté hodiny v těchto skupinách měly pestrou stavbu s využitím rozmanitých, převážně konverzačních forem práce. Učivo bylo jasně strukturované. Žáci byli průběžně velmi dobře motivováni a zejména v jedné hodině pracovali se značným zaujetím. Opakovaně jim byla poskytnuta možnost relaxace. Zpěv písně byl doprovázen originální nahrávkou. Pouze v jedné ze dvou užitých učeben byl dostatek materiálů k aktualizaci učiva. V jedné skupině v páté třídě využívala při hodině učitelka především práci s texty v učebnicích a v pracovních sešitech. Při procvičování pracovali žáci s připravenými kartami. Převážnou část hodiny mysleli a reagovali v anglickém jazyce, překlad byl zařazen pouze při případných nejasnostech. Zadaný byl též písemný úkol. Pro zpestření byl zařazen zpěv známé písně. Didaktická technika využita nebyla, v učebně je jen minimální výzdoba, která by sloužila k názorné aktualizaci učiva. V průběhu hodiny mnozí žáci ztráceli motivaci k práci. Velmi pěkná motivace žáků byla naopak uplatněna v hodině v šesté třídě. Vyučující využíval texty zpívaných písní k vyhledávání gramatických jevů, které pak žáci aplikovali tvořením vlastních vět. Část úkolů byla zpracovávána ve skupinách, část písemně. Se samozřejmostí se žáci orientovali ve slovnících. Po určitou dobu měli příležitost konverzovat a reagovat na věty spolužáků. Často ale také přestupovali do mateřského jazyka. Další dvě hodiny (v sedmé a v deváté třídě) byly velmi dobře připraveny. Vyučující účelně střídala metody práce. Žáci měli dostatek prostoru k myšlení, reagování a konverzování v anglickém jazyce. Po většinu času intenzivně pracovali. Spíše tradiční stavbu měla zbývající hodina v deváté třídě, kdy žáci frontálně opakovali slovní zásobu, vyhledávali některé ekvivalenty ve slovnících, pracovali s článkem z učebnice a překládali. Dobře byla využita nahrávka s projevem rodilých mluvčích. Motivace žáků měla nižší úroveň, mnozí byli pasivní až nepozorní.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Personální podmínky jsou z hlediska požadované kvalifikace vyhovující. Materiální podmínky mají průměrnou úroveň. Psychohygienické podmínky výuky, organizace práce žáků, jejich motivování, uplatněné metody výuky a úroveň komunikace se u jednotlivých vyučujících a v jednotlivých skupinách lišily od průměrných po vynikající.

Úroveň výuky anglického jazyka je celkově hodnocena stupněm velmi dobrý.

Německý jazyk

Obsah i časové dotace předmětu korespondují se vzdělávacími programy školy. Návaznost výuky mezi jednotlivými ročníky je zajišťována rámcovými plány učiva, podrobně zpracovanými časovými tematickými plány a vhodnými řadami učebnic a pracovních sešitů. Plánování i bezprostřední příprava na sledované hodiny byly ve všech případech velmi dobré.

Veškerou výuku zajišťují celkem tři učitelky. Všechny k ní mají odbornou i pedagogickou způsobilost a cca 5 let praxe, všechny se rovněž dále vzdělávají v cizojazyčných kurzech nebo didaktických seminářích. Výuka na 1. stupni probíhá v kmenových třídách, na 2. stupni převážně v menší jazykové učebně. Její vybavení didaktickou technikou, audionahrávkami rodilých mluvčích i reáliemi má pozitivní vliv na kvalitu výuky a zvyšuje efektivitu hodin. V ostatních třídách, které se používají při souběžné výuce, je materiální zázemí minimální. Dílčí nedostatky byly zaznamenány v členění průběhu výuky. Personální podmínky výuky jsou vynikající, materiální a psychohygienické podmínky mají úroveň průměrnou.

Všechny hospitované hodiny byly promyšleny a dobře připraveny. Zvolené metody a formy práce v převážné většině hodin žáky aktivizovaly. Cizojazyčně vedená výuka byla často podporována audionahrávkami, práce ve dvojicích nebo skupinách vedla žáky k souvislému mluvenému projevu a rozvíjela jejich verbální komunikaci. Žáci prokazovali dobré znalosti a dovednosti. Organizace hodin i použité metody a formy práce měly velmi dobrou úroveň.

Aktualizace učiva, vstupní i průběžná motivace a často používané pozitivní hodnocení výkonu žáků zvyšovaly jejich zájem o předmět; oblast je hodnocena jako velmi dobrá. Vyučující mají u žáků přirozenou autoritu, úroveň vztahů, spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem i mezi žáky a pedagogy je velmi dobrá.

Výuka německého jazyka je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Vyučování probíhá v souladu se zvolenými vzdělávacími programy. Probírané učivo, jehož obsah mají vyučující jednotlivých ročníků zpracován v časových tematických plánech, odpovídá osnovám. Výuka je podporována nepovinným předmětem cvičení z matematiky a dvěma zájmovými útvary. Plánování i bezprostřední příprava na hospitované hodiny byly ve většině případů velmi dobré.

V 1. - 4. ročníku předmět vyučuje 8 třídních učitelek. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňuje pět z nich, ze zbývajících tří nekvalifikovaných dvě dálkově studují příslušný obor na pedagogické fakultě. Od 5. ročníku zajišťují výuku 4 učitelé s plnou kvalifikací pro 2. stupeň. Vyučování probíhá v kmenových učebnách, jejichž vybavení učebními pomůckami a moderní didaktickou technikou odpovídá běžnému standardu. Po stránce funkčnosti, estetického vzhledu a podnětnosti prostředí mají mnohem lepší úroveň učebny 1. - 4. ročníku. Pracovní výpočetní techniky sice disponuje řadou počítačových programů, pro výuku matematiky je dosud ale využívána ojedinele, jen jedním z vyučujících. V některých hospitovaných hodinách byly zaznamenány dílčí nedostatky v oblasti psychohygienických zásad (nevhodné členění hodiny, nezařazení relaxace). Personální podmínky výuky jsou velmi dobré, materiální a psychohygienické podmínky průměrné.

Z hlediska používaných metod a forem práce byly mezi hospitovanými hodinami výrazné rozdíly. Všechny hodiny zhlédnuté v 1. - 4. ročníku měly jasně stanoven vzdělávací cíl, jejich společným rysem byly velmi pěkné vzájemné vztahy, důvěra a příznivá pracovní atmosféra. Učitelky poskytovaly žákům dostatek prostoru pro vlastní názory a úvahy, dbaly na vzájemné logické souvislosti, často byla zřetelná aplikace získaných vědomostí při řešení situací v praktickém životě. Uvážlivé střídání mnoha forem práce založených na vlastním prožitku a tvořivosti dětí vyvolávalo jejich spontánní zájem a aktivní spolupráci; tato skutečnost byla

patrná zejména v prvním ročníku. Obdobný charakter měla i hodina matematiky v VIII. B, vyučovaná zkušeným učitelem s bohatými pedagogickými zkušenostmi a vysokou mírou přirozené autority.

Při výuce v 5. a 6. ročníku a v některých třídách 7. - 9. ročníku převažoval konzervativní přístup, spočívající zejména v dominantní roli vyučujícího a ve stereotypní struktuře hodin s převahou frontálních forem práce (minimum aktivního zapojení žáků při výkladu, „tradiční“ společné procvičení, kdy jeden žák počítá na tabuli a ostatní totéž zapisují do sešitů aj.). Samostatná práce diferenciovaná vzhledem ke schopnostem dětí zadávána nebyla, problémové situace nebyly navozeny, prostor pro samostatné učení a procvičování učiva stejně jako činnostní prvky výuky se objevily jen ojediněle. Pozitivem většiny těchto hodin však bylo přesné vyjadřování vyučujících, názornost a snaha o zařazování praktických úloh. V závěru většiny hodin chybělo shrnutí a systematické utřídění probíraného učiva. I zbývající hodiny v 7. - 9. ročníku měly strukturu výuky spíše tradiční; vlivem vysoké míry názornosti, srozumitelnosti výkladu, individuálního přístupu učitelky k žákům a funkční zpětné vazby byla jejich efektivnost ale poměrně vysoká. Organizace výuky i používané formy a metody práce jsou v hodinách 1. - 4. ročníku a v VIII. B hodnoceny jako velmi dobré, v ostatních celkově jako průměrné.

Pokud byla vstupní motivace realizována, měla formu seznámení s programem hodiny. Průběžné motivační hodnocení i ocenění snahy, pokroku a výsledků práce žáků v závěru hodiny používaly učitelky v nižších ročnících vždy, v ostatních hodinách byly tyto prvky zaznamenány jen ojediněle. Klasifikace v žakovských knížkách je z hlediska frekvence většinou postačující, ve většině tříd 1. - 4. ročníku má výrazně motivující charakter. V oblasti motivace a hodnocení v nižších ročnících převažují pozitiva, od 5. ročníku je úroveň průměrná.

V hospitovaných hodinách byla osobnost žáka vždy respektována. Převážná většina vyučujících má u žáků přirozenou autoritu, projevy nekázně nebyly v hospitovaných hodinách zaznamenány. Verbální projev vyučujících byl jasný, srozumitelný a přiměřený věku žáků, frontálně řízená výuka ve vyšších třídách umožňovala především vzájemnou komunikaci mezi žáky a pedagogy; její úroveň a vzájemná spolupráce byla dobrá.

Úroveň písemností žáků v jednotlivých třídách je rozdílná, závislá na jejich individuálních schopnostech, a odpovídá míře pozornosti, kterou jí jednotliví vyučující věnují. Výrazně lepší je ve třídách 1. - 4. ročníku.

Výuka matematiky má ve třídách 1. - 4. ročníku převahu pozitiv, úroveň je velmi dobrá. Na 2. stupni je celkově hodnocena jako průměrná.

Přírodověda

Pro předmět jsou vymezeny 2 hodiny týdně, učební plán je dodržen. Základní výuku doplňuje ekologický kroužek. Hospitace proběhly v pěti hodinách ve 4. a 5. ročníku. V pátých třídách vyučuje učitelka s pedagogickou způsobilostí pro 2. stupeň ZŠ a odborností pro přírodopis, ve 4. třídách třídní učitelky s požadovanou kvalifikací. Prostředí učeben 4. ročníku je velmi pěkné a podnětné, v pátých třídách, které jsou umístěny v budově 2. stupně, jsou třídy již méně motivující.

Z důvodu návaznosti učiva 1. a 2. stupně se přírodověda vyučuje podle ekologicky zaměřených učebnic. Na rozdíl od přírodopisu v 6. - 9. ročníku nejsou učební osnovy pro tuto variantu přírodovědy stanoveny, učebnice jsou obsahově velmi náročné a jejich pojetí není zcela v souladu s filozofií Obecné školy. Děti se seznamují s velkým množstvím rostlinných a živočišných druhů, vysoký počet pojmů si osvojují především na základě mechanické paměti.

Průběh a efektivita hodin měly průměrnou až vynikající úroveň. Většina byla zaměřena na opakování. Učitelky často využívaly skupinovou práci dětí, podněcovaly je k vyjadřování

názorů a stanovisek, poskytovaly jim dostatečný prostor pro různé samostatné a aktivní činnosti, účinně je motivovaly k ekologickému vnímání a chování. V nejzdařilejších hodinách byly zařazeny i hravé formy učení a netradiční přístup k hodnocení a klasifikaci. Ve všech třídách děti pracovaly uvolněně v příjemné pracovní atmosféře.

Všechny hodiny splnily své cíle, didakticky byly ve většině případů hodnotné. Žáci jsou dobře vedeni k utváření kladného vztahu k přírodě a k ochraně životního prostředí, pro předmět jsou pozitivně motivováni. Hlavní problém je v nejasném obsahu učebních osnov a ve velkém rozsahu nediferencovaného učiva. Stupeň hodnocení - velmi dobrý.

Přírodopis, chemie

Časové dotace pro oba předměty jsou v souladu s učebním programem. Přírodopis se vyučuje podle ekologické varianty učebních osnov. V 7. ročníku je zařazen volitelný předmět ekologické praktikum, pro zájemce jsou nabízeny chemický a přírodovědný kroužek. Tematické plány učiva jsou zodpovědně stanoveny a dodržovány, příprava na sledovanou výuku byla vždy kvalitní.

Předměty vyučují tři učitelé s plnou odbornou i pedagogickou způsobilostí. Materiální a prostorové podmínky nejsou pro jejich pedagogickou práci zcela optimální. Odborné pracovní škola nemá, vyučuje se převážně v běžných kmenových učebnách, jejichž stimulační efekt je všeobecně nízký. Trendem posledních roků je snaha o vytvoření samostatné učebny chemie a fyziky. V prostorách bývalé školní družiny je vytvořena malá pracovní pro ekologickou výchovu. Pomůckové zázemí vyhovuje pouze základním potřebám, kabinety jsou malé a slouží jen jako sklady. Používané učebnice jsou moderní, v přírodopisu specializované na ekologickou variantu učebních osnov.

Vhled do práce učitelů v jednotlivých hodinách vypověděl převážně o jejich zodpovědném a tvořivém přístupu k výuce. Ze sedmi hospitovaných hodin bylo pět hodnoceno stupněm velmi dobrý až vynikající, zbývající byly průměrné, s pozitivy a negativy v rovnováze. K hlavním kladům patří progresivní výukové metody, které dětem umožňují aktivní vzdělávací proces, pozitivně je motivují ke zvědavosti a ke školní práci. V několika hodinách se pracovalo laboratorními technikami; dvouhodinový blok v sedmém ročníku byl využit k přímému pozorování v přírodě. Ve všech hodinách byl zřejmý pozitivní vztah učitelů se žáky, jejich přirozená autorita je pro děti důležitým motivačním prvkem.

K pozitivům pedagogické práce patří také rozvoj přírodovědných zájmů, zejména formou zájmových kroužků, biologických a chemických olympiád a řadou ekologicky orientovaných aktivit, včetně seberealizace v různých projektech (např. Globe, Modré z nebe, Tulipán). Děti jsou intenzivně vedeny k ekologickému vnímání a chování; škola průběžně organizuje sběry separovaných odpadů, Den země se organizuje jako aktivní práce dětí i pedagogů ve prospěch ochrany přírody v okolí školy. Součástí výuky jsou besedy, exkurze a pobytové výjezdy, orientované na poznávání životního prostředí a jeho ochranu.

Kromě převážně pozitivních poznatků byly ve sledovaných hodinách zjištěny také některé rezervy, zejména v jejich závěrečných fázích, kdy chyběla výrazná zpětná vazba pro učitele i pro žáky, sebehodnocení a zhodnocení. Rezervy jsou také v opakovacích metodách a v diagnostice výkonu žáků; klasifikace je založena především na písemných zkouškách. Ve třídách s nižší časovou dotací je malý prostor pro aktivní a prožitkové formy výuky, např. chybí zařazování laboratorních prací.

Výuka přírodopisu a chemie je ze všech sledovaných hledisek v souhrnu hodnocena stupněm velmi dobrý.

Fyzika

Výuku fyziky zajišťují učitelé bez příslušné odbornosti pro předmět. Jeden z nich má odbornost pro výuku matematiky a pracovních činností na základních školách, druhá vyučující dokončila doplňkové pedagogické studium a nyní absolvuje atestační studium fyziky. Týdenní dotace předmětu odpovídá ve všech třídách učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. Časové rozvržení učiva zpracovali vyučující pomocí tematických plánů. Probírané učivo je v souladu s osnovami. Všechny zhlédnuté hodiny byly vyučujícími obsahově i organizačně připraveny. Výuka fyziky probíhá v kmenových třídách nebo v učebně přilehlé k fyzikálnímu kabinetu. Její zařízení pro činnostní pojetí výuky předmětu je však minimální. Pomůcky pro demonstraci i pro frontální experimenty žáků jsou různého stáří, kvality a kompletnosti. Počítače ve fyzikální pracovně umístěny nejsou. V učebně informatiky jsou počítače vybaveny mj. i některými výukovými programy pro fyziku. Jejich využití v běžných hodinách fyziky zaznamenáno nebylo.

Hospitováno bylo u obou vyučujících, celkem v pěti hodinách. Hodina v šesté třídě měla převážně tradiční stavbu. V úvodní samostatné práci žáci pouze procvičovali matematický postup při převádění jednotek. Jeden žák přečetl vlastní referát. V hodině převládá výklad vyučujícího a snaha o vedení řízeného rozhovoru s využitím demonstračního pokusu a následného zápisu do sešitů. Vlastní měření či experimenty žáci neprováděli. Didaktická technika využita nebyla. Pozorováno bylo klasifikační zkoušení s následným transparentním hodnocením. V sedmé třídě vypracovávali žáci zdlouhavý písemný test z geometrické optiky, druhá část hodiny byla převážně vyplněna verbálním projevem vyučujícího. Z rozboru dokumentace vyplývá nízký počet praktických úloh nebo laboratorních prací. Tématem jedné hodiny v osmé třídě byla diskuze o využití slunečního záření k získávání energie. Referáty žáků zde byly doplněny vhodnou videonahrávkou. Druhá hodina zhlédnutá v téže třídě měla převážně činnostní charakter. Žáci odvozovali fyzikální zákonitost na základě zobecnění vlastních experimentů prováděných v malých skupinách. Hodina v deváté třídě byla organizována s pomocí zdařilé diskuze žáků po přednesení vlastních referátů. Využity byly encyklopedie a další doplňková literatura. Práce vyučujících v jednotlivých hodinách měla různou úroveň. Pozorována byla verbální výuka preferující pamětní metody učení i výuka na základě experimentálních činností žáků, či jejich práce s literaturou.

Komunikace mezi vyučujícími a žáky byla vesměs na dobré úrovni. V některých hodinách si však vyučující ponechávali převážnou část komunikačního prostoru pro vlastní projev. V těchto hodinách ztráceli žáci o výuku postupně zájem a narůstala jejich psychická únava. Na vysvědčeních se ve více případech objevuje demotivující klasifikace.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré, personální, materiální i psychohygienické podmínky jako průměrné. Organizace hodin je celkově hodnocena jako průměrná, stejně jako motivace a interakce.

Celkově jsou vzhledem ke zhlédnuté výuce negativa a pozitiva v rovnováze.

Zeměpis

Zeměpisu vyučují celkem tři učitelé, z nichž pouze dva mají příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku předmětu na základní škole. Hodinová dotace předmětu v jednotlivých třídách odpovídá učebnímu plánu přijatého vzdělávacího programu. Pro rozvržení učiva vypracovali učitelé časové tematické plány. Probírané učivo respektuje osnovy. Aktuální příprava vyučujících na jednotlivé hodiny měla dobrou až velmi dobrou úroveň. Materiální podmínky výuky jsou průměrné. V kabinetě zeměpisu jsou běžné pomůcky - nástěnné mapy, atlasy, globusy, encyklopedie apod. Speciální pracovna není zřízena. Výuka probíhá v kmenových třídách. Jejich vybavení názornými pomůckami a aktualizujícími materiály bylo v jednotlivých hodinách rozdílné. Žáci mají k dispozici platné učebnice, sešitové atlasy a sešity. Psychohygienické podmínky byly ve zhlédnutých hodinách na dobré úrovni.

Z důvodu absence jedné učitelky bylo hospitováno pouze u dvou vyučujících, celkem ve třech hodinách. Na základě činností skupin žáků byla organizována velmi dobrá hodina v šesté třídě. Žáci samostatně zpracovávali zadaná témata. Orientovali se při tom v textech učebnic, v atlasech, v nástěnných mapách i v dalších zdrojích informací. Výsledky svých zjištění předkládali ostatním žákům. S pomocí učitele vyvozovali závěry a text zápisu. Na konci hodiny provedli shrnutí nových poznatků. Pozorováno bylo přiměřené hodnocení. Atmosféra ve třídě byla pracovní a přátelská. Hodině chyběla pouze bohatší ilustrace učiva pomocí didaktické techniky. Jedna hodina v deváté třídě byla rovněž vedena částečně se snahou o činnostní pojetí výuky. Na základě kopírovaného textu (téhož pro všechny skupiny) se žáci seznámili s novým pojmem a společně potom diskutovali na dané téma. Druhá část hodiny probíhala jako řízený rozhovor až klasický výklad s následným zápisem do sešitů. Žáci se výuce po celou hodinu pozorně věnovali. V obou částech hodiny chyběla názorná ilustrace. V další hodině v paralelní deváté třídě žáci ve skupinách připravovali podklady pro následnou diskusi, po níž vyvodili výsledné závěry pro shrnutí a zápis. Některé definice zapisované do sešitů byly učitelkou velmi složitě formulovány. Ve zbylé části hodiny žáci pouze předčítali z učebnice. Objevily se projevy nepozornosti a nekázně. V hodině chyběla demonstrace učiva. Ve všech zhlédnutých hodinách byl žákům poskytnut dostatečný prostor pro komunikaci.

Oblast plánování a přípravy výuky je hodnocena jako velmi dobrá. Vybavení školy pro výuku předmětu je pouze průměrné. Personální i psychohygienické podmínky jsou dobré. Organizace hodin i motivace žáků v nich jsou hodnoceny rovněž jako průměrné. Komunikace v hodinách byla na velmi dobré úrovni.

Celkově je zhlédnutá výuka zeměpisu hodnocena jako průměrná.

Vlastivěda, dějepis, občanská výchova,

Časová dotace přidělená předmětům je v souladu se schválenými učebními plány. Časové tematické plány korespondují s učebními osnovami. Bezprostřední příprava na hospitované hodiny byla pečlivá. Plánování a příprava výuky je celkově na velmi dobré úrovni.

Výuka vlastivědy a dějepisu je zajišťována čtyřmi vyučujícími s odbornou způsobilostí, občanskou výchovu zabezpečují čtyři učitelky, z nichž dvě mají odbornou způsobilost pro výuku tohoto předmětu. Celkově jsou personální podmínky velmi dobré.

Vyučování probíhá v kmenových učebnách, rezervy jsou v jejich úpravě z hlediska podnětnosti výuky. Vybavení pomůckami je na průměrné úrovni, využívají se materiály z fondu školní knihovny a ostatních kabinetů. Rezervy se vyskytují v členění hodiny. Materiální a psychohygienické podmínky jsou na průměrné úrovni.

Všechny hospitované hodiny měly jasně stanoven vzdělávací cíl. V opakovacích částech vyučovacího procesu byly zařazeny skupinové a samostatné činnosti, individuální zkoušení, práce s učebnicí a řízený rozhovor. Jedna hodina dějepisu a vlastivědy byla založena na aktivním osvojování poznatků, na řešení problémových úkolů; nedostatkem bylo neuplatnění diferencované práce, přestože okolnosti k tomu přímo vybízely. V další hodině dějepisu bylo nové učivo prezentováno metodou výkladu s využitím domácího úkolu a četby uměleckého textu; dominantní úloha ve vyučovacím procesu však spočívala na učiteli, který prokázal velmi bohaté odborné znalosti. Dvě hodiny občanské výchovy vycházely z frontálního pojetí výuky, v jedné z nich byla účelně uplatněna skupinová práce, v další vyučovací jednotce byly činnosti pro žáky málo podnětné - převládala mluvní projev vyučující. V další hodině zařadila vyučující dotazník, výklad a skupinovou práci s problémovými úkoly, které byly pro žáky dosti obtížné. Opakovací hodina byla založena na připravených žákovských referátech a skupinové činnosti s pracovními listy, v dostatečné míře v ní nebylo využito obrazového materiálu. Jen v jedné hodině byla zařazena didaktická technika; vyučující se snaží zpestřit výuku pomůckami - např.

odbornými publikacemi, atlasy. Organizace, metody a formy práce mají celkově průměrnou úroveň.

Vstupní motivace měla formu seznámení s cíli hodiny, na začátku jedné vyučovací jednotky žáci motivováni nebyli. Ve většině hodin vyučující vhodně učivo aktualizovali, uplatnili mezipředmětové vazby, zařadili regionální prvky. Průběžně byli žáci motivováni slovní pochvalou, při individuálním zkoušení byli klasifikováni. Závěrečné zhodnocení práce žáků bylo provedeno pouze v jedné hodině, malá pozornost byla věnována celkovému shrnutí učiva (uskutečnilo se u třetiny hodin). V jedné hodině se na shrnutí nové látky aktivně a se zájmem podíleli žáci. Vyučující ve snaze probrat určité učivo v daném časovém rozsahu mají méně prostoru na důsledné uplatňování zpětné vazby. Celkově je motivace a hodnocení na průměrné úrovni.

Pozitivem bylo vedení žáků k rozvíjení smyslu pro spolupráci a vzájemné respektování. Pouze v některých hodinách měli žáci dostatečný prostor pro rozvoj mluvních dovedností. Komunikace mezi žáky a vyučujícími byla převážně založena na vzájemné důvěře; jen ojediněle byl patrný autoritativní přístup vyučující k žákům. Spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a vyučujícími je celkově na průměrné úrovni.

Celkově má výuka ve sledovaných hodinách vlastivědy, dějepisu a občanské výchovy průměrnou úroveň.

Výtvarná výchova

V 1. - 5. ročníku se výtvarná výchova vyučuje ve dvouhodinovém bloku v každém týdnu, na 2. stupni je většině tříd určena jednohodinová časová dotace. Učební plán vzdělávacích programů je dodržen, tematické plány učiva byly předloženy. Základní výuku doplňují dva keramické kroužky, do kterých je zapsáno cca 50 dětí. Z hlediska personálního zabezpečení výuky jsou problémy především na 2. stupni, kde časová kapacita jediné aprobované učitelky s odborností pro výtvarnou výchovu nestačí pokrýt potřebu a cca 64 % hodin proto musí být vyučováno bez požadované odbornosti. O tuto výuku se dělí tři učitelky. V 5. třídách vyučuje vychovatelka školní družiny, v 1. - 4. ročníku převážně třídní učitelky. Materiální a prostorové podmínky pro předmět jsou průměrné. Odborná pracovna chybí, malý kabinet je pouze materiálovým skladem. Podstatně lepší jsou podmínky v budově 1. stupně, kde je vybudována pracovna pro keramické práce, k dispozici je i vypalovací pec. Toto zařízení je bohatě využíváno pro zájmové aktivity dětí i pro vlastní výuku, včetně tříd vyššího stupně.

Hospitováno bylo pouze v hodinách v 6. - 9. ročníku. Odborně vedená výuka měla velmi hodnotnou úroveň; pedagogická zkušenost, dokonalá materiálová příprava a odborná výtvarná i pedagogická erudice vyučující vyústily v účelně organizované a prožité hodiny. Děti jsou dobře výtvarně vedeny, učební osnovy a jejich filozofie jsou naplňovány. Vyučující sleduje alternativní výukové trendy a podle možností je zařazuje do přímé práce s dětmi. Ve třídách, kde vyučovaly dvě učitelky bez příslušné odbornosti, se výuka zaměřovala spíše na jednodušší náměty s převahou rukodělných technik. Hodiny byly zodpovědně připravené, ale pouze průměrně organizované, volba námětů však většinu žáků zaujala.

Výuka výtvarné výchovy se ve škole prezentuje v nápadité a aktualizované výzdobě školních budov, ale i v několika výtvarných soutěžích, které škola obesílá.

I když podmínky pro výuku nejsou zcela optimální, její úroveň byla zjištěna v rozmezí stupňů vynikající až průměrný. Celkově je hodnocena stupněm velmi dobrý.

Praktické činnosti

Na 1. stupni se vzhledem k realizaci vzdělávacího programu Obecná škola předmět nevyučuje.

Na 2. stupni je již třetím rokem používáno osvědčené pojetí preferující práci s počítačem, kdy každý žák absolvuje v každém ročníku jeden půlroční blok výuky. Takto organizovanou výuku vhodně doplňují další tematické celky - práce s technickými materiály ve všech ročnících pro chlapce a pěstitelství v 6. ročníku, příprava pokrmů v 7. roč. a provoz a údržba domácnosti v 8. a 9. ročníku pro dívky.

Pro výuku celku práce na PC mají oba vyučující pouze pedagogickou způsobilost, absence způsobilosti odborné je kompenzována jejich praxí a zkušenostmi v oboru. Ve funkčně uspořádané odborné pracovně je pro žáky k dispozici celkem 12 PC několika vývojových řad; společně se serverem tvoří lokální síť, je i možnost připojení k Internetu. Velmi bohaté softwarové vybavení umožňuje pracovat s textovými a tabulkovými editory a je předpokladem i pro používání počítačů jako efektivního prostředku výuky v řadě dalších předmětů. Tato možnost je dosud využívána v menší míře, převážně jen v hodinách přírodopisu a dějepisu. Personální podmínky pro výuku jsou průměrné, materiální velmi dobré.

Tematické plány vyučujících odpovídají osnovám a preferují získávání a upevňování praktických dovedností žáků. V hospitovaných hodinách byla výuka dobře připravena a zajištěna. Plánování i bezprostřední příprava na výuku jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Těžiště názorně vedeného, systematického a účinného vyučování dívek v 7. ročníku spočívalo v samostatné tvořivé práci (zpracování tabulky reálných sportovních výkonů podle výsledkové listiny v editoru Excel). Naproti tomu přepis a úprava jednoduchého textu v programu Wordpad v 9. ročníku měly, zejména z důvodu slabé úrovně dovedností žáků i malých nároků vyučujícího, efektivnost nízkou. Organizace, užití metody i formy výuky celkově odpovídaly věku dětí a respektovaly jejich individuální schopnosti, převažovala zde pozitiva. Dovednosti resp. míra schopnosti jejich aplikace v praxi však měly u chlapců v 9. ročníku slabá místa.

Žáci byli vhodně motivováni, jejich činnost v hodinách stimulována a průběžně sledována, pozitivem byly rovněž příznivé vzájemné vztahy. Oblast je hodnocena jako velmi dobrá.

Sledovanou hodinu práce s technickými materiály v 8. ročníku vyučující, který má plnou kvalifikaci a dlouholetou praxi, po stránce přípravy, organizace i metod a forem vyučování zřejmě podcenil. Při zhotovování jednoduchého výrobku z drátu měli žáci k dispozici pouze náčrtek; postup byl ponechán zcela na jejich vůli, ani zásadní technologické chyby nebyly opravovány. I přesto, že výrobky měly po stránce kvality rozdílnou úroveň, hodnotil vyučující všechny jako výborné. Po tom, co žáky seznámil s obsahem následující hodiny, výuku ještě před uplynutím časového limitu ukončil. Kromě personálních podmínek převažovaly ve všech ostatních sledovaných aspektech výuky výrazné nedostatky.

Výuka předmětu je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Tělesná výchova

Tělesná výchova je pro školu výrazně profilujícím předmětem. Na druhém stupni se v každém ročníku vždy v jedné třídě vyučuje dle vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s RVTv se zaměřením na kopanou a basketbal. Nabídku školy rozšiřuje řada kroužků. Pro žáky prvního stupně je zřízeno pět sportovních kroužků, dále jsou zde kroužky basketbalu a kroužek aerobiku. Značná pozornost je věnována výuce plavání, kterého se zúčastňují žáci všech tříd prvního stupně a sportovních tříd. Pravidelně jsou organizovány lyžařské výcvikové kurzy, žáci sportovních tříd mají možnost účasti ve škole v přírodě spojené s lyžařským výcvikem. Škola se pravidelně zúčastňuje řady sportovních soutěží a např. ve Školní sportovní lize v rámci okresu dosahuje tradičně vynikajících výsledků. Vynikající je rovněž spolupráce školy s místními sportovními kluby. Pořádány jsou též sportovní akademie.

Předmětu vyučuje celkem dvanáct pedagogů. Na prvním stupni je to deset vyučujících, z nichž čtyři mají požadovanou odbornost pro výuku na tomto stupni školy a další tři mají odbornost

pro tělesnou výchovu. Na druhém stupni vyučuje předmětu pět učitelů. Tři mají odbornou způsobilost pro výuku tělesné výchovy. Jedna vyučující studuje na vysoké škole učitelství Tv, zbývající vyučující má trenérské oprávnění. Materiální podmínky výuky jsou velmi dobré. K dispozici je prostorná moderní tělocvična s veškerým zázemím a vybavením, malý gymnastický sál a posilovna upravená pro nácvik obratnosti. Na dvoře hlavní budovy je koš pro streetball, pingpongové stoly, dráha pro rozvoj obratnosti. Vedle budovy školní družiny je rozměrné hřiště s hlinitopísčítým povrchem a brankami na malou kopanou, asi dvěstěmetrová běžecká dráha s podobným povrchem, antuková plocha pro volejbal, pískové doskočiště pro skok daleký a improvizovaný sektor pro vrh koulí. Areál poskytuje dostatek prostoru k výuce, jeho povrch však již vyžaduje moderní úpravu, potřebným se jeví i vybudování sociálních zařízení a příručního skladu náradí. K výuce jsou využívány i další prostory - lesopark nebo hřiště v Podlesí.

Hospitováno bylo v šesti vyučovacích jednotkách tělesné výchovy. Časová dotace přidělená předmětu ve všech třídách odpovídá přijatým vzdělávacím programům. Probírané učivo respektuje osnovy. Vyučující byli na zhlédnuté hodiny dobře připraveni. K rozvržení učiva slouží tematické plány zpracované vyučujícími ve spolupráci s metodickými orgány. Vynikající hodiny zhlédnuté v tělocvičně byly věnovány nácviku a procvičování prvků míčových her. Struktura těchto hodin z hlediska psychické hygieny a motivace žáků byla volena promyšleně. Vyučující postupovali metodicky od rozběhání a rozcvičení až po závěrečné zklidnění a zhodnocení. V průběhu bylo pamatováno na možnost relaxace. Nechyběly ukázky zvládnutých činností ze strany vyučujících. Žáci se s nadšením účastnili pestrých činností. Vynikající byla rovněž hodina atletiky vedená učitelem na školním hřišti. Nácvik prvků běžecké abecedy se střídal s drobnými hrami. Relaxační chvílky využíval vyučující ke krátkým instruktážím a k motivujícím ukázkám zvládnutého pohybu. Velmi dobrá hodina atletiky ve skupině tvořené žákyněmi osmé a deváté třídy měla také pečlivě připravenou a metodicky dobře zvládnutou stavbu s rozcvičením, rozběháním a závěrečným zhodnocením práce. Žákyně cvičily ve dvou skupinách. Pod dohledem učitelky se podílely na organizaci činností. Po celou hodinu pracovaly aktivně a ukázněně. Při některých přechodech skupin mezi jednotlivými činnostmi vznikaly drobné prostoje. Tématem zbývajících dvou hodin byl také nácvik různých atletických prvků na školním hřišti. Příprava i metodická struktura těchto hodin byla velmi dobrá. V realizaci se objevily nedostatky (nepozornost některých žáků při instruktážích a ukázkách, pomalejší tempo přechodu mezi činnostmi aj.).

V žákovských knížkách některých tříd byla zjištěna absence známek z tělesné výchovy.

Plánování a příprava výuky tělesné výchovy jsou velmi dobré. Stejně jsou hodnoceny i personální, materiální a psychohygienické podmínky výuky. Organizace hodin měla průměrnou až vynikající úroveň, stejně jako motivace a hodnocení. Komunikace s žáky byla hodnocena jako vynikající.

Výuka tělesné výchovy je celkově hodnocena stupněm velmi dobrý.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání je ve sledovaných předmětech resp. skupinách předmětů celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Plánování

Písemný materiál *Koncepce rozvoje školy*, zpracovaný v říjnu 1997 na období následujících 4 let, vychází z důkladné analýzy výchozího stavu vzhledem k podmínkám a prostředí školy, realizací vzdělávacích programů s rozšířenou výukou některým předmětům reaguje i na aktuální požadavky žáků a rodičů. Prioritami jsou zejména realizace vzdělávacího programu Obecná škola na 1. stupni, intenzivní orientace školy na sport (třídy s RVTv se zaměřením na kopanou a košíkovou), tvorba a ochrana životního prostředí a realizace řady významných projektů nejen v rámci školy, okresu či republiky, ale i v měřítku mezinárodním. Zahrnuje rovněž další úkoly v oblasti výchovně vzdělávací, personální, materiální a provozní, zabývá se spoluprací s orgány státní správy, rodiči aj. Koncepce rozvoje školy byla předem projednána s pedagogickým sborem i s ostatními partnery, její realizace je vyhodnocována na provozních poradách přibližně v půlročních intervalech. Značná část stanovených úkolů byla v době konání inspekce již splněna. V současnosti se ředitel zabývá přípravou koncepce na další období v obsahové kontinuitě s koncepcí stávající.

Veškeré plánování vychází z koncepčních záměrů a účelně postihuje všechny oblasti činnosti školy. *Plán práce školy na školní rok 1999/2000* navazuje v úvodní části na organizační řád a aktualizuje pro tento školní rok vzdělávací nabídku, kompetence pracovníků atd. Formou souvislých činností, jednorázových akcí nebo stanovením tematických úkolů rozpracovává koncepční záměry; termín i osobní odpovědnost za splnění jsou vždy stanoveny. *Plán akcí na měsíc* a zejména *týdenní plány*, opět konkrétní po stránce obsahu, termínů i vymezené odpovědnosti, jsou funkční a potřebám školy plně vyhovují. Obojí jsou projednávány i zpětně vyhodnocovány v poradním sboru resp. při provozních poradách. Učitelé je mají v písemné formě k dispozici v obou sborovnách.

Učební plány jednotlivých ročníků odpovídají přijatým vzdělávacím programům a vytvářejí základní osnovu pro časově tematické plánování učiva; nedostatkem je pouze nižší časová dotace předmětu hudební výchova na 1. stupni. Individuální vzdělávací plány pro žáky se SPU jsou zpracovány.

Plán kontrolní činnosti je strukturován po měsících a pokrývá všechny oblasti chodu školy, jednotliví vedoucí pracovníci školy mají navíc vypracovány vlastní individuální plány hospitační činnosti (viz kapitola Kontrolní mechanismy).

Důležitým dokumentem je i „otevřený“ *Plán poznávání, zlepšování a ochrany životního prostředí*, vypracovaný v září 1998. Pozitivně hodnotí cca 10 již splněných akcí či projektů (např. přebudování kotelen na spalování plynu, revitalizaci školního okolí a zahrady, završení projektu Tulipán pobytem 5 pracovníků školy v Holandsku a získem šeku na 5,5 tis. guldenů, vybudování ekologické pracovny, výuku předmětu přírodopis s ekologickým zaměřením, vznik tradice Dne Země), stanovuje účast v dalších projektech (Globe, Modré z nebe aj.), zabývá se sběrem papíru a některých separovaných odpadů (vybité suché články, hliník) atd. Škola má zpracován i projekt pro vybudování tzv. Informačního centra.

Kvalita, rozsah i účelnost plánování jsou vzhledem k velikosti a podmínkám školy celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Organizování

Organizační uspořádání je stanoveno v dokumentu *Organizační řád 3. základní školy*, v němž jsou jasně vymezeny vztahy vzájemné podřízenosti pracovníků školy a jejich kompetence. Jeho součástí je *Provozní řád*, který zahrnuje pravidla provozu, dozory, zastupování za jednotlivé

vyučující, *Plán práce školy na školní rok 1999/2000, Pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a Směrnice pro ostrahu majetku.*

Písemně je stanoveno rozdělení úkolů v oblasti řídicí a kontrolní činnosti mezi ředitelem a jeho třemi zástupci (zástupkyně pro 1. stupeň, třídy s rozšířenou výukou jazyků, pro český jazyk, dějepis, občanskou výchovu, rodinnou výchovu a výtvarnou výchovu; zástupce pro 2. stupeň, sportovní třídy a pro tělesnou výchovu; zástupkyně pro stravování). Poradními orgány ředitele školy je pedagogická rada, poradní sbor, metodická sdružení a předmětové komise. Zápisy z jednání pedagogické rady mají velmi dobrou vypovídací hodnotu. Pětičlenný poradní sbor (tři zástupci ředitele, výchovný poradce a zástupce odborů) jmenuje ředitel, který mu předkládá ke konzultaci např. dlouhodobé záměry školy, změny a doplňky vnitřního režimu a vnitřního řádu školy, krátkodobé provozní záležitosti aj. Schází se alespoň jedenkrát za měsíc popř. dle potřeb. Členové tohoto sboru zprostředkovávají oboustranný přenos informací mezi pracovníky a vedením školy. Podle aktuálních potřeb se konají provozní porady. Ředitel využívá podnětů a připomínek ze strany vyučujících - ve školním roce 1998/99 provedl průzkum prostřednictvím Dotazníku pro učitele; zjištěné poznatky mu slouží v jeho řídicí práci.

Organizaci výchovně vzdělávací činnosti upravuje školní řád a rozvrh hodin. Školní řád odpovídá ustanovením § 15 vyhlášky MŠMT č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Rozvrh hodin je zpracován optimálně, respektuje podmínky § 9 téže vyhlášky, vyhovuje i psychohygienickým zásadám a požadavkům.

Informovanost pracovníků je založena na osobním jednání, informace dlouhodobějšího charakteru jsou zveřejňovány na nástěnkách ve sborovnách 1. a 2. stupně.

K zabezpečení informovanosti rodičů o chování a o výsledcích vzdělávání žáků jsou využívány konzultace, společné třídní schůzky, žákovské knížky a notýsky. Ředitel vydává pro rodiče informační bulletin, tzv. Občasník. Škola pořádá Den otevřených dveří a uskutečnil se také Den s rodiči ve škole.

O výsledcích práce přináší zprávy místní a okresní tisk. Na veřejnosti se škola prezentuje sportovními a kulturními akcemi. Žáci svými sportovními výkony velmi dobře reprezentují svoji školu i v zahraničí, podílejí se na řadě ekologických projektů.

O životě školy vypovídá rovněž kvalitně zpracovaná Výroční zpráva za školní rok 1998/99.

Oblast organizování má velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Řízení školy je založeno na demokratických principech. Část pravomocí je delegována na další pracovníky, mnohé formativní úkoly plní metodické orgány. Ředitel si zjišťuje názory, představy a požadavky členů sboru např. pomocí rozhovorů nebo sebehodnotících formulářů.

Při projednávání obecných závěrů z kontrolní činnosti na pedagogických radách je kladen důraz na zavádění aktivizujících metod práce a činnostního pojetí výuky. Po rozboru hodin hospitovaných při inspekci lze u mnohých vyučujících konstatovat rozvíjející se snahu o modernizaci vyučovacích metod.

Ředitel zpracoval vnitřní předpis (č. 1/2000) zahrnující kromě podmínek pro výši příplatků za třídnictví i kritéria pro diferencované přidělování příplatků osobních. K odvození jejich výše jsou v citovaném vnitřním předpisu stanovena kritéria za ztížené pracovní podmínky, za větší rozsah pracovních úkolů a za dlouhodobé velmi dobré pracovní výsledky. Přímá motivace k zavádění aktivizujících metod do výuky však v dokumentu chybí. Mimořádné odměny jsou poskytovány za konkrétní práce nad rámec povinností.

Vedení školy účinně podporuje (ev. i zajišťuje) další vzdělávání pedagogických pracovníků. Kromě individuálních akcí jsou využívána i školení pro celý pedagogický kolektiv. Prostředky

vyčleněné k tomuto účelu jsou pravidelně čerpány. Ve výčtu realizovaných akcí se objevují i témata o nových formách a metodách ve výuce.

Začínající učitelé letos ve škole nejsou. Učitelům bez potřebné kvalifikace pro některý předmět pomáhají metodické orgány. V současné době škola umožňuje dvěma vyučujícím dálkové studium učitelství na pedagogické fakultě.

Na pokyn ředitele probíhají přípravné práce na vytvoření žákovského parlamentu jako poradního orgánu vedení školy.

Vedení školy si uvědomuje potřebu modernizace vyučovacích metod a k tomu se snaží postupně získat konsensus učitelského sboru. Stupeň hodnocení oblasti - velmi dobrý.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy má vytvořen a používá účinný systém kontroly kvality práce zaměstnanců i úrovně studijních výsledků žáků. Promyšlený *Roční plán kontrolní činnosti* pokrývá veškerý chod školy (dodržování učebních dokumentů, hospitace, žákovská i pedagogická dokumentace, úroveň znalostí žáků, provoz a technické zajištění školy aj.). Je strukturován po jednotlivých měsících, v každém preferuje 6 - 8 oblastí resp. témat pro systematické sledování. Vychází ze stanovených kompetencí členů vedení, obsahuje konkrétní úkoly s časovým vymezením i osobní odpovědností za plnění. Pro sledování kvality výchovně vzdělávací práce v hodinách mají jednotliví vedoucí pracovníci školy vypracovány individuální plány hospitační činnosti na období celého školního roku. Záznamy vedené na vlastních formulářích jsou věcné a postihují zejména metodickou a didaktickou stránku výuky. Kromě konstatování zjištěného stavu vždy obsahují hodnocení hodiny a v případech, kdy je to nutné, stanovují opatření k nápravě a uvádějí i jejich následnou kontrolu. Učitelé je podepisují. Při pohospitačních pohovorech vedených ředitelem i oběma zástupci byla zřetelná vysoká míra diagnostiky a analýzy metodické a didaktické stránky výuky, která zajišťuje nejen objektivní zpětnou vazbu, ale umožňuje zkvalitňovat i sebereflexi a osobnostní a profesionální schopnosti vyučujících. Charakter hospitačních záznamů i způsob jejich evidence v osobních deskách umožňují provádět analýzu výsledků kontrol za delší časové období a hodnotit tak vývoj kvality práce každého učitele.

Kontrola pedagogické dokumentace je prováděna, inspekci byly ale zjištěny některé nedostatky (např. na pololetních vysvědčeních žáků ve třídách s RVTv ve školním roce 1999/2000 není uvedena informace o realizaci rozšířené výuky tohoto předmětu, absence průběžné klasifikace tělesné výchovy v žákovských knížkách).

Ředitel školy důsledně sleduje prospěch žáků, zpracovává a statisticky vyhodnocuje přehledy výroční klasifikace včetně rozborů výsledků kontrolních prověrek. Celé vedení jednotně a systematicky prosazuje trend uvážlivého a pozitivně motivujícího hodnocení žáků. K ověření jejich znalostí a dovedností po ukončení 1. stupně připravuje a zadává vlastní prověrky, jejichž výsledky vyhodnocuje a následně srovnává s výsledky oficiálních evaluačních nástrojů (Kalibro, SCIO aj.).

Konkrétní závěry z kontrolní činnosti jsou pravidelně předmětem jednání pedagogických rad a provozních porad. Podmínky pro diferencované odměňování učitelé znají; uplatňována jsou, s důsledkem možné změny výše osobního příplatku, při periodickém ročním hodnocení.

Celý kontrolní systém školy je stále zdokonalován, jeho kvalita má vzestupnou tendenci. V oblasti kontrolních mechanismů výrazně převažují pozitiva.

Hodnocení kvality řízení

Na základě zjištění je celková kvalita řízení školy hodnocena stupněm velmi dobrý.

Výchovné poradenství

Funkci výchovného poradce zajišťuje již více let učitel s dlouhou pedagogickou praxí. Podmínky pro poskytování poradenských služeb má vytvořeny, specializační studium absolvoval. K dispozici má samostatný kabinet vybavený výpočetní technikou a odbornou literaturou, učební úvazek má snížen v souladu s Nařízením vlády ČR č. 68/1997 Sb., kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti učitelů a míra povinnosti výchovné práce ostatních pedagogických pracovníků ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Ve své činnosti vychází z celoročního plánu práce. Hlavní těžiště je v profesionální orientaci žáků a s tím spojené informační a administrativní agendě a v organizování pomoci dětem se specifickými poruchami učení a chování, včetně evidence požadované dokumentace. Poradenské hodiny jsou zveřejněny, žáci mohou využívat také schránku důvěry. Výchovný poradce je rovněž zapojen do realizace „Minimálního programu prevence sociálně patologických jevů“, průběžně a podle potřeby spolupracuje s různými partnery školy, např. s pedagogicko-psychologickou poradnou, odborem sociální péče okresního úřadu apod.

Škola má vysoký počet žáků s diagnostikovanou poruchou učení a chování (cca 90), z toho bylo k začátku školního roku vykázáno 23 dětí integrovaných. Zajištění personálních a materiálních podmínek pro integrované vzdělávání je na průměrné úrovni, chybí zejména hlubší vzdělávání a pedagogická osvěta učitelů v oblasti speciální pedagogiky. Pro žáky jsou vypracovány individuální vzdělávací plány, podle kterých mají právo na zohledňování individuálních handicapů, na speciální výukové metody či pomůcky a na zařazení do jedné ze dvou tříd individuální pomoci. Písemná dokumentace nápravné péče z těchto tříd není vedena, chybí evidence jejího průběhu. Z namátkové kontroly klasifikace na 2. stupni lze usuzovat na nižší míru tolerancí a individuální pomoci ze strany některých učitelů, hodnocení těchto žáků není založeno na pozitivní motivaci. Během hospitací nebyly speciální výukové metody zaznamenány.

Poradenská služba školy je výchovným poradcem zodpovědně zajišťována, rezervy jsou v oblasti individuální speciálně pedagogické a psychologické práce ve smyslu Metodického pokynu MŠMT čj. 16 138/98 k integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Školní družina, školní klub

Provoz školní družiny probíhá v ranních a odpoledních hodinách. Ve dvou odděleních je zapsáno po 25 žácích. Její prostory se nacházejí mimo hlavní budovu. Pro svou činnost má k dispozici velmi dobře vybavené místnosti. Výchovně vzdělávací práci ve školní družině zabezpečují dvě vychovatelky. Činnost školní družiny je plánována, zaměřuje se hlavně na pobyt venku, na rozvoj tělesných dovedností žáků.

Školní klub je zřízen zároveň jako žákovská knihovna, kde mohou žáci trávit volný čas před vyučováním, v průběhu polední přestávky i po vyučování. K dispozici zde mají bohatý knižní fond, společenské hry, využívat mohou i počítačovou techniku. Činnost školního klubu zajišťuje vychovatelka, která je zde zaměstnána na částečný úvazek. Každý den je v provozu od 7:00 hodin, odpoledne končí střídavě v rozmezí 13:30 - 15:00 hodin.

Na základě zjištěných skutečností je činnost školních zařízení hodnocena jako velmi dobrá.

Závěry z dotazníků pro rodiče

Dotazník pro rodiče byl zadán v šesti třídách (IV. A, IV. B, V. A, VI. B, VII. A, IX. A). Ze 112 rozdaných bylo zpracováno 69 odevzdaných dotazníků s těmito podstatnými výsledky:

Rodiče vyjádřili spokojenost

- s nabídkou vzdělávacích programů (zejména v oblasti tělesné výchovy a sportu) včetně bohaté zájmové činnosti; velmi kladně hodnotí široké aktivity školy
- s možnostmi pro pozitivní rozvoj osobnosti dětí, oceňují příznivé klima a úroveň sociálních vztahů ve škole
- s hodnocením žáků, s informačními službami školy a spoluprací školy s rodiči
- s úrovní vzdělávání, s výsledky učení
- s vybavením a kvalitou práce školního klubu.

Ojedinelé výhrady rodičů se týkaly stravování nebo negativního přístupu některých učitelů k žákům na 2. stupni. Jiní rodiče by přivítali zkvalitnění podmínek pro výuku výpočetní techniky (větší míra používání PC ve výuce na 1. i 2. stupni), modernizaci vyučování, diferencovaný přístup k žákům, větší náročnost při výuce matematiky a českého jazyka na 2. stupni. Ostatní odpovědi jsou statisticky nevýznamné.

Celkově jsou rodiče s výchovně vzdělávací činností školy spokojeni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace
- Výkaz o základní škole pro školní rok 1999/2000
- Povinná dokumentace dle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Informační výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze 7. února 2000
- Organizační řád, vnitřní organizační směrnice
- Koncepční záměry a plány ředitele školy
- Tematické plány učiva
- Plán výchovného poradce
- Kritéria pro hodnocení pracovníků
- Hospitační záznamy
- Záznamy z pracovních porad a porad vedení
- Inspekční zpráva čj. O-02-05/9798-380
- Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1998/1999
- Žakovské knížky, písemné a laboratorní práce žáků
- Dotazníky pro rodiče žáků

ZÁVĚR

Podmínky výchovně vzdělávací činnosti

Prostorová kapacita objektů školy v současné době postačuje, z hlediska technického stavu, estetického vzhledu a celkové podnětnosti prostředí není jejich kvalita (s výjimkou budovy 1. stupně a areálu tělocvičny) stále ještě optimální. Úroveň ostatních materiálních podmínek výuky realizované převážně v kmenových učebnách je po stránce vybavení učebními pomůckami a didaktickou technikou průměrná, ve třídách 1. - 4. ročníku velmi dobrá. V profilující oblasti tělesné výchovy a sportu jsou podmínky velmi dobré. K efektivnějšímu způsobu výuky přispívá i postupná modernizace učebny výpočetní techniky a budování školního Informačního centra. Uvážlivě je obměňován fond učebnic a prováděn nákup učebních pomůcek.

Pedagogický sbor školy je stabilizován, jeho věkové složení je příznivé. I když personální zajištění výuky z hlediska požadované kvalifikace je pouze průměrné, nemá tento stav - zejména ve třídách 1. - 4. ročníku - negativní vliv na kvalitu výuky.

S výše uvedenou výjimkou podnětnosti prostředí v budově 2. stupně jsou psychohygienické podmínky celkově dobré. Dílčí nedostatky byly zjištěny v uplatňování psychohygienických zásad v průběhu výuky na 2. stupni (menší míra zařazování relaxace žáků či rezervy v členění hodin).

Vzdělávací nabídka školy je bohatá, nadstandardní zejména v oblasti tělesné výchovy a zájmové činnosti. Hodnocena je jako nadprůměrná.

Podmínky výchovně vzdělávací činnosti školy jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh vzdělávání

Plánování zajišťované prostřednictvím časových tematických plánů a bezprostřední materiální i organizační příprava výuky jsou velmi dobré.

V oblasti organizace výuky, metod a forem práce byly v některých předmětech (český jazyk, fyzika, matematika na 2. stupni, práce s technickými materiály) zjištěny dílčí nedostatky, v jiných (přírodopis, chemie, výtvarná výchova, tělesná výchova) převažovala pozitiva. Celkově je tato oblast hodnocena jako velmi dobrá.

Motivace a hodnocení jsou velmi dobré ve vyučovacím procesu na 1. stupni, hodiny na 2. stupni nezřídka postrádaly závěrečné zhodnocení snahy a pokroku resp. ocenění výsledků práce žáků. Celkově má oblast motivace a hodnocení průměrnou úroveň.

Vztahy mezi vyučujícími a žáky jsou založeny na vzájemné důvěře, řada pedagogů je pro žáky přirozenou a uznávanou autoritou. Hodiny byly většinou charakteristické přátelskou pracovní atmosférou, autoritativní přístup vyučujících byl zaznamenán jen ojediněle. Výrazným pozitivem je příznivé sociální klima jednotlivých tříd i celé školy. Oblast interakce a komunikace je hodnocena jako velmi dobrá.

Celkově je kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech hodnocena jako velmi dobrá.

Řízení školy

Plánování vychází z reálné koncepce, vymezuje základní cíle v jednotlivých oblastech práce školy, je ucelené a systémové. Má nadprůměrnou úroveň.

Jasná organizační uspořádání umožňuje účinné řízení školy, rozsah i kvalita informací poskytovaných všem partnerům jsou velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků je založeno na demokratických principech s výraznými prvky participace dalších jednotlivců i orgánů školy. Současnou prioritou je formativní působení na pedagogický sbor v oblasti modernizace vyučovacího procesu. Stupeň hodnocení - velmi dobrý

Celý systém kontrolních mechanismů účelně pokrývá všechny oblasti činnosti školy, je funkční a účinný. Oblast je hodnocena jako velmi dobrá.

Plánování a organizování výchovně vzdělávacího procesu společně s motivováním a vedením pracovníků a kontrolními mechanismy tvoří ve škole uzavřené a fungující systémové propojení. V řízení školy výrazně převažují pozitiva, má nadprůměrnou úroveň.

Poslední inspekce byla ve škole uskutečněna v prosinci 1997. Sledovaná řídicí činnost vedení školy byla posouzena jako nadprůměrná s rezervami v analytické činnosti týkajícími se metodického vedení pedagogů ve vzdělávacím procesu. Současná zjištění potvrzují nadprůměrnou úroveň řízení školy s konstatováním vzestupné tendence kvality kontrolních mechanismů.

V průběhu komplexní inspekce bylo zjištěno jediné porušení obecně závazných právních předpisů. Neefektivní čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu nebylo shledáno.

Činnost školy je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Vedení školy vytvořilo pro výkon inspekční činnosti velmi dobré podmínky.

Doporučení zřizovateli

Poskytnout škole potřebné finanční prostředky na zajištění údržby a nutných oprav objektů a na zvelebení školního hřiště.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

V Berouně dne 2. června 2000

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Jan Zapach
Členové týmu	Mgr. Miroslava Březinová
	Mgr. Petr Jiroš

Mgr. Eva Kindlová

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 5 června 2000

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Jan Pechlák

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrá	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Příbram	27. června 2000	J. Holý v.r.
Zřizovatel - Město Příbram	28. června 2000	022 217/00-2800

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány

